

Razgovor sa neistomišljenicima

Miljenko Dereta

CIVILNI DIJALOG

Da li se i gde danas u Srbiji vodi pristojan, neostrašćen, argumentovani dijalog politike i građana i građanki? Postoji li uopšte svest o neophodnosti civilnog dijaloga koji uspostavlja učešće građana i građanki u donošenju odluka i odgovornost i transparentnost države i društva? Zašto se organizacije civilnog društva (OCD), poznatije kao „nevladine“, još u srpskoj javnosti ne prepoznaju kao one koje doprinose opštem dobru?

„Danas u Evropskoj uniji milioni građana i građanki, slobodno i dobrovoljno udruženi, rade u organizacijama civilnog društva u opštem interesu naroda EU, na projektima socijalne integracije, ljudskih prava, environment, razvoja, kulture, sporta itd...

Oni dele zajedničku volju da doprinesu razvoju EU, u kojoj se poštuju ljudska prava i vrednosti, u kojoj se vodi briga o održivom razvoju, koja daje primer internacionalne solidarnosti i veruje u „zajednički život“ baziran na socijalnoj pravdi, solidarnosti i jednakosti svih građana i građanki. Kvalitet civilnog dijaloga - kao i socijalnog dijaloga čiji je neophodni dodatak - pokazatelj je zdravlja naših demokratija“.

Ovo su delovi „Manifesta za autentični civilni dijalog“, koji je formulisala koalicija evropskih organizacija civilnog društva, kao platformu u raspravi o Lisabonskom dokumentu, a sve sa ciljem uspostavljanja novih odnosa sa EU institucijama, pre svega sa Evropskim parlamentom.

Ovaj Manifest proistekao je iz očigledne, duboke globalne krize reprezentativnih demokratija i pojave raznovrsnih alternativnih oblika građanske participacije. Ovaj proces traje od 60-ih godina, kada su se pojavili mnogobrojni pokretu za zaštitu prava raznih manjinskih i marginalizovanih grupa, za zaštitu prirodnog okruženja itd. Cilj im je bio da kroz neinstitucionalnu participaciju u javnom životu „izazovu“ i dopune tradicionalne oblike reprezentativne demokratije.

Civilni dijalog u nekim naznakama već postoji i u Srbiji, u kojoj se demokratija i demokratske institucije tek uspostavljaju. Prateći dosadašnji razvoj civilnog društva verujem da ga je moguće i razvijati.

Naime, sredinom 90-ih, u vreme ratova, razaranja, siromaštva i

represije, formirao se zavistan broj nevladinih organizacija koje su se suprotstavile nacionalizmu i ratu i koje su se hrabro uhvatile u koštac sa njihovim posledicama. Kao primer setite se samo stotina hiljada izbeglica koje je tadašnja vlast blokirala i „pržila“ na užarenom autoputu kod Beograda i koji su potom, kao žrtve političkih manipulacija, godinama patili u bedi i iscrpljivali se u borbi za svoja osnovna prava. Maltene jedinu podršku su imali od domaćih i međunarodnih NVO. Isto se događalo i sa svim drugim

civilizacijskim vrednostima koje su u tom vremenu uništavane, a važna uloga civilnog društva u njihovom očuvanju kulminirala je u direktnom uključivanju i presudnom uticaju OCD i NVO u rušenju režima Slobodana Miloševića i stvaranja preduslova za demokratizaciju Srbije. Zbog takve svoje „biografije“ danas je srpsko civilno društvo i među najrazvijenijim i „najžilavijim“ na Balkanu (a i šire).

U svemu tome učestvovao je i Danas, kao jedan od retkih medija koji je pružao otpor režimu i

zagovarao slobodu i demokratiju. Danas je bio utočište i svojevrsan terapijski prostor u kome su se propoznavali istomišljenici i međusobno se ohrabrivali da izdrže u nimalo lakoj borbi za principe u koje su verovali. Po mom mišljenju, Danas je shvatio i prihvatio ulogu „prosvetitelja“ koju je većina drugih medija sa prezirom odbacila. Ja tu ulogu smatram profesionalnom i moralnom obavezom posebno u vremenima kriza i tranzicije.

Nažalost, naša očekivanja da ćemo bez velikih problema i otpora

Danas je jedan od retkih medija koji je pružao otpor režimu i zagovarao slobodu i demokratiju.

Danas je bio utočište i svojevrsan terapijski prostor u kome su se propoznavali istomišljenici i međusobno se ohrabrivali da izdrže u nimalo lakoj borbi za principe u koje su verovali.

Po mom mišljenju, Danas je shvatio i prihvatio ulogu „prosvetitelja“ koju je većina drugih medija sa prezirom odbacila. Ja tu ulogu smatram profesionalnom i moralnom obavezom posebno u vremenima kriza i tranzicije

ostvariti reforme nisu se ispunila, i danas smo još daleko od stabilne demokratije i jakih demokratskih institucija. Samim tim, daleko smo i od produktivnog civilnog dijaloga. Da bi se on pokrenuo, potrebno je ojačati poverenje i međusobno razumevanje OCD i države, jer uzajamno nerazumevanja često dovodi do preteranih očekivanja koja ni jedna ni druga strana ne mogu da ispune. Valjda ne treba isticati koliko je za ovaj proces važna uloga medija pa time i Danasa.

U Evropi se govori da „Uz relativno stalan i strukturisan sektorski dijalog postoji potreba da se uspostavi efikasan i održiv okvir za evropski civilni dijalog“ i predlaže se „imenovanje evropskog komesara koji bi bio odgovoran za odnose sa OCD i za civilni dijalog, što bi dalo pun kredibilitet celom procesu“. Potrebu razvoja civilnog dijaloga na nivou EU potvrdio je januara ove godine u svom izveštaju i Evropski parlament.

Znam da ova vest naizgled nije uzbudljiva, ali je dugoročno važna, a koliko znam o tome nije izvestio nijedan medij u Srbiji, pa ni Danas. A trebalo je. U ime prošlih vremena i budućnosti.

Autor je direktor Građanskih inicijativa

12 godina Danas

Ruža Ćirković, dobitnica nagrade „Stanislav Marinković“ Sumnja u zvaničnu verziju

Ruža Ćirković se bavi novinarstvom od 1977. godine. Radila je u dnevnom listu „Politika“, najpre u unutrašnopolitičkoj rubrici kao izveštač iz Ustavnog suda i Savezne skupštine, a zatim u spoljnopolitičkoj rubrici gde se bavila neutralnim državama i nemačkim jezičkim područjem. Na Televiziji „Politika“ imala je autorsku emisiju sa ekonomskim temama „2+2 = 5“. Pet godina je radila u Novinskoj agenciji Beta gde se bavila ekonomijom. Sad je zaposlena u nedeljniku NIN, već pet godina piše redovnu kolumnu ponedeljkom (Moj izbor) u dnevnom listu „Danas“. Jednom mesečno piše kolumnu (Iz menadžerskog ugla) u listu „Biznis magazin“.

Foto: Stjepana Šarić

Da bi se potpisalo sve što ona potpisuje, potrebni su poznavanje materije, pamćenje i, iz nedelje u nedelju, hrabrost

Ruža Ćirković piše o vrućim ekonomskim i političkim temama. Preciznije, neumorno upozorava na posledice preplitanja ekonomije i politike i uticaje krupnog biznisa na ukupna kretanja u srpskom društvu. Njene kolumne primer su znalackog spajanja analitičke dubine i komentatorske oštine. Složenu ekonomsku problematiku ona vešto prevodi na svakodnevni jezik tako da bude razumljiva novinskom čitaocu, a da se pri tom ne spusti ispod nivoa koji zahtevaju ljudi iz struke. Za razliku od političkih novinara, koji svoje zaključke najčešće zasnivaju na utiscima i ličnim sklonostima, Ruža Ćirković prosuđuje na osnovu činjenica. Kod nje nijedna politička garnitura nema popusta, što uvećava verodostojnost njene kritike.

U vreme kad je nezahvalno zamerati se moćnim kompanijama i njihovim vlasnicima, Ruža Ćirković dosledno istražuje na otkrivanju naličja eko-

nomskih bajki koje o sebi i svojim postignućima i namerama pričaju vodeći političari i oni što stoje iza njih. Čitaocu ne biva lakše od njenih kolumni, ali mu mnoge pojave postaju jasnije. Postavljajući neugodna pitanja, ona objašnjava zbog čega nadležni izbegavaju da odgovore na njih, odnosno zbog čega su njihovi odgovori nedorečeni.

U osnovi kolumni Ruže Ćirković stoji sumnja u zvaničnu verziju. Da bi se potpisalo sve što ona potpisuje, potrebni su poznavanje materije, pamćenje i, iz nedelje u nedelju, hrabrost. Ako se čitaocu ponekad pričinu da ona preteruje, već kroz nekoliko nedelja može se uveriti da je bila u pravu. Zbog svega toga Ruža Ćirković spada u vrh ekonomskog novinarstva u Srbiji. Iako stalno zaposlena u drugoj redakciji, ona je jedan od zaštitnih znakova Danasa, u javnosti poznata i cenjena zbog odlučnog ličnog stava i integriteta.

Aleksandar Roknić, dobitnik nagrade „Nikola Burzan“ Pravosudno novinarstvo

Dugogodišnji novinar lista Danas Aleksandar Roknić dobitnik je ovogodišnjeg priznanja Nikola Burzan za izuzetne novinarske rezultate postignute u periodu između dve godišnjice lista.

Ziri za dodelu nagrade, u sastavu Rade Radovanović, jedan od vlasnika Danasa, Nikola Tomić, urednik političke rubrike, i Jelena Tasić, prošlogodišnja dobitnica nagrade Nikola Burzan, jednoglasno je odlučio da ove godine priznanje pripadne Aleksandru Rokniću, „koji svakodnevno doprinosi ugledu lista, ističe se novinarskom zrelošću, analitičnošću i naporima u istraživačkom novinarstvu“.

Kako voli da kaže, Aleksandar je novinarstvom počeo da se bavi jer je to jedini način da se ukaže na brojne društvene probleme u Srbiji. Dugo godina je pratio dešavanja u pravosuđu u listovima Građanin, Demokratija i NIN, pre nego što je došao u Danas, 19. februara 2001. Odnedavno je postao urednik rubrike Društvo.

Dobitnik je nekoliko inostranih stipendija, kao što je stipendija agencije SENSE, preko koje je tri meseca boravio u Hagu i pratio suđenja u Tribunalu. Takođe, dobio je i stipendiju Instituta za izveštavanje o ratu i miru (IWPR). Autor je dva novinarska priručnika za izveštavanje o suđenjima.

Foto: Stanislav Milogović

Kako kaže, Aleksandar je novinarstvom počeo da se bavi jer je to način da se ukaže na brojne društvene probleme

Držao je predavanja o izveštavanjima sa suđenja za ratne zločine i organizovani kriminal, a učestvovao je i u projektima Balkanske istraživačke mreže (BIRN). Njegove tekstove i informacije prenosili su i prenose mnogi mediji u Srbiji i inostranstvu. Učestvovao je u dokumentarcu posvećenom godišnjici ubistva premijera Zorana Đinđića.

Aleksandar Roknić je rođen 23. novembra 1970. godine u Beogradu, gde je završio osnovnu i srednju Pravno-birotehičku školu. Njegovo interesovanje za pravosuđe u novinarstvu nastalo je još u srednjoj školi, a nastavilo se na Pravnom fakultetu u Beogradu.

U slobodno vreme se bavi džogingom i basketom. Omiljeni pisci su mu Danilo Kiš, Mihail Bulgakov, Rejmon Keno, Tomas Man i Andre Žid, a najviše voli da čita dokumentaristiku i biografije. Istorijski period koji ga najviše interesuje je Rusija i SSSR s početka 20. veka.

Na današnji dan, pre 12 godina, 9. juna 1997. godine počeo je da izlazi dnevni list Danas. Prve godine bile su bitka za puko preživljavanje lista, pa i onih koji su se odvažili da prave novine ovakve orijentacije. Kada su se javili prvi znaci da bismo mogli postati, koliko-toliko, kao sav normalan svet, Danas je zaključio da ponekog treba pohvaliti i nagraditi zbog onog što radi. Na treći rođendan lista, 9. juna 2000. godine, ustanovljene su dve novinarske nagrade, tačnije obnovljena je nagrada „Stanislav Marinković“ i uvedena nagrada „Nikola Burzan“. Prva nosi ime velikog glavnog urednika Borbe iz druge polovine 80-ih godina, ispod čijeg šinjela je izašla većina osnivača Danasa, i namenjena je novinarima iz cele zemlje za domete u istraživačkom novinarstvu i iskazanu novinarsku hrabrost. Druga nosi ime takode jednog od glavnih urednika Borbe i osnivača Danasa i namenjena je novinaru ovog lista koji se najviše istakao u radu u prethodnih godinu dana. Nagrada „Stanislav Marinković“ je ove godine dodeljena Ruži Ćirković a

„Nikola Burzan“ Aleksandru Rokniću. Tri godine kasnije, na šesti rođendan, 9. juna 2003.

godine, Danas je ustanovio priznanje Prijatelji lista, namenjeno ličnostima iz svih sfera javnog života sa kojima

Danas na različite načine saraduje i, što je još važnije, sa kojima deli slične vrednosti i zalaže se za istovetne ciljeve.

Ove godine, priznanja Prijatelji Danasa dodeljena su Ivanu Čoloviću i Radovanu Laletu Đuriću.

Mi pravimo Danas: Jučerašnji dan u redakciji
Foto: Stanislav Milogović

Radovan Lale Đurić, dobitnik priznanja „Prijatelj Danasa“ Odlazak u svet kao šansa

Zbog njegovog profesionalnog portfolija pojedini srpski mediji su ga krajem 70-ih proglasili „jednim od najskupljih jugoslovenskih slikara u svetu“. U Njujorku je imao dizajnerski studio i galeriju „Lale space“. Izlagao je u ex-Jugoslaviji, Italiji, Holandiji, Nemačkoj, Španiji, Francuskoj, Belgiji, Švajcarskoj, Kanadi, Australiji, SAD. Njegove slike i murali su u svetskim kompanijama, bankama, ustanovama. Njegovi radovi su respektabilni deo privatnih kolekcija širom sveta.

Uprkos tome, Radovan Lale Đurić ne daje intervjue. Ne voli da govori o svojoj profesionalnoj biografiji. Ni o slikarskom, skulptorskom ili dizajnerskom uspehu u velikom svetu. Ni o zanimljivom ličnom bekgraundu. („Ja sam zapravo stidljiv“). Retko će sa medijima podeliti tezu: novac i interes su i te kako važni i u umetnosti („Da nije bilo mecenstva ne bi bilo ni Leonarda. Da nije porodice Mediči ne bi bilo Mikelandela“).

I pred medijima i pred prijateljima, međutim, najradije govori o tome šta Niš Art Fondacija (NAF) čini za kulturnu scenu Srbije. Osnovao ju je pre nepunih pet godina sa grupom, uglavnom beogradskih prijatelja iz javnog života. Uz finansijsku podršku „prijateljske“ kompanije, DIN Filip Morris, koja stoji iza svih njegovih projekata, Fondacija je prošle godine u Srbiju dovela najveću svetsku izložbu eksponata Leonarda da Vinčija. Tokom maja i juna, u Nišu i Beogradu, „Izume i kodove Leonarda da Vinčija“ videlo je stotinu hiljada posetilaca. Bilo im je dostupno svih 65 eksponata, urađenih po Da Vinčijevim originalnim crtežima i pristiglih iz Muzeja u Firenci.

Foto: Stjepana Šarić

Da nije bilo mecenstva ne bi bilo ni Leonarda. Da nije porodice Mediči ne bi bilo Mikelandela

uspeju. Ako svi oni odu šta će biti sa Srbijom - pita. I dodaje da će njihov odlazak u svet biti sasvim drugačiji „kada Srbija postane deo Evrope“, a to će „neizostavno morati“. - Tada to neće biti poniznije već šansa - zaključuje umetnik, rođen 1945. u Nišu, a već skoro četiri decenije stanovnik Njujorka i sveta.

Ivan Čolović, dobitnik priznanja Prijatelj Danasa Borac protiv mitova i zabluda

Ivan Čolović je postao Prijatelj Danasa znatno pre nego što je taj status i formalno objavljen, verovatno istog jutra kada se prvi broj pojavio na kioscima. Ili još i ranije, dok se redakcija tek formirala pri odlasku iz Naše Borbe. I mada se temelji na političkoj i idejnoj srodnosti - kao i svakom prijateljstvu, i ovo se vremenom gradilo i na emocijama.

Njegovo ime neraskidivo je vezano za Biblioteku XX vek, dugoveku ediciju namenjenu pre svega antropološkoj literaturi i esejima o kulturi i društvu, koju je osnovao 1971. godine. Veće izdavačke kuće u čijem okrilju je ova biblioteka izlazila, u međuvremenu su nestale u tranzicionim turbulencijama, ali je Biblioteka XX vek nastavila da živi, nošena kreativnom energijom i velikom posvećenošću svoga osnivača Ivana Čolovića. Blizu dve stotine naslova objavljenih pod prepoznatljivim znakom obezbedile su joj status kulturnog izdavačkog projekta, a samom Čoloviću mesto u vrhu uredničkog krugu južnoslovenskih jezika.

Ivan Čolović je rođen 1938. u Beogradu. Na Filološkom fakultetu u Beogradu diplomirao je opštu književnost (1961) i magistrirao (1972) romanistiku. Na Filozofskom fakultetu u Beogradu doktorirao je etnologiju (1983).

U svojim delima pretežno se bavi problemima književnosti, urbane etnologije, etnolingvistike i političke antropologije, a među njegovim knjigama najpoznatije su „Divlja književnost. Etnolingvističko proučavanje paraliterature“ (1985), „Bordel ratnika. Folklor, politika i rat“ (1993),

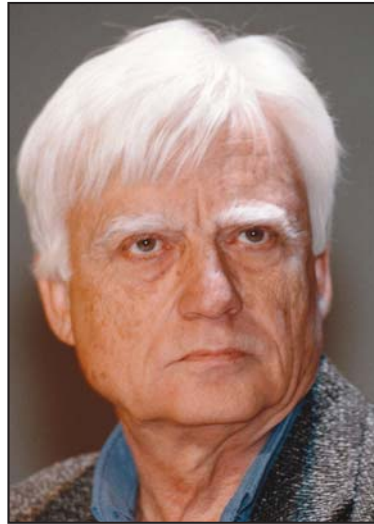

Foto: Stanislav Milogović

U knjigama, kao i u člancima, od kojih su mnogi objavljeni upravo u Danasu, Čolović, dosledno i uverljivo, razotkriva sve zablude mitomanskog mišljenja, tako svojstvenog ovoj, još uvek predmodernoj sredini

„Politika simbola. Oglеди o političkoj antropologiji „(1997) i „Etno. Priče o muzici sveta na Internetu“ (2006). Neke od njegovih knjiga prevedene su na nemački, engleski, francuski, italijanski, poljski i grčki jezik.

U knjigama, kao i u člancima, od kojih su mnogi objavljeni upravo u Danasu, Čolović, dosledno i uverljivo, razotkriva sve zablude mitomanskog mišljenja, tako svojstvenog ovoj, još uvek predmodernoj sredini.

Dobitnik je Herderove nagrade (2000), jednog od najuglednijih svetskih priznanja za naučni i umetnički rad. To mu je bila i prva nagrada, trenutak kada je prestao da se hvali „svojom nenagrađenošću kao izuzetnim uspehom u zemlji“, u kojoj su nagomilana priznanja devalvirana do sredstva za uzajamnu korupciju žirija i nagrađenih. Naredne godine odlikovan je francuskim ordenom viteza Legije časti, dok je 2006. dobio i priznanje „Konstantin Obradović“, nagradu za doprinos unapređenju kulture ljudskih prava.

Od danas i zvanično je Prijatelj Danasa.

“Oracle powers
1.8 billion
connections
between
40 million
professionals”

LinkedIn

ORACLE®

oracle.com/goto/database
or call +381 11 2016800